

Document informativ privind proiectul (PID)

Raport nr. AB32

Denumire proiect	Piața de energie electrică din România
Regiune	Europa și Asia Centrală
Sector	Energetic (100%)
Cod identificare proiect	PO81406
Proiect suplimentar	
Imprumutat(i)	TRANSELECTRICA
Agenție(i) de implementare	TRANSELECTRICA, ANRE, OPCOM

Transelectrica
Adresa: Bd. Gen. Magheru 33, 70164, București-1, România
Persoană de contact: Dl. Răzvan Purdilă, Director
Tel: 40-21-3035616 Fax: 40-21-3035660
Email: rpurdila@transelectrica.ro

ANRE

Adresa: St. Constantin Nacu 3, 70219, București-2, România
Persoană de contact: Dna. Luzine Caracasian, Sef Serviciu
Tel: 40-21-3074655 Fax: 40-21-3124365
Email: lcaracasian@anre.ro

OPCOM

Adresa: Bd. Hristo Botev 16-18, București-3, România
Persoană de contact: Dna. Mirela Săndulescu, Sef Direcție Strategie, Dezvoltare și Investiții
Tel: 40-21-3071406 Fax: 40-21-3071400
Email: msandulescu@oper.ro

Categorie de mediu	B
Data pregătirii PID	15 mai 2003
Data autorizării evaluării	3 martie 2003
Data aprobării Băncii	12 iunie 2003

1. Context național și sectorial

România aplică în prezent reformele necesare realizării cu succes a tranziției economice și aderării la Uniunea Europeană. În condițiile unui ritm susținut ridicat al reformelor, Strategia Băncii de Asistență a Țării (CAS) prevede un program de asistență pentru sprijinirea unui larg pachet de reforme structurale și sectoriale care să conducă la o creștere accelerată prin dezvoltarea sectorului privat și consolidarea capacității instituționale a sectorului public și la integrarea României în UE, căruia i se adaugă un program mai dezvoltat de intervenții împotriva sărăciei. În sectorul energetic, Banca va continua să sprijine agenda de privatizare a Guvernului, precum și reforma cadrului instituțional, de reglementare și administrare al sectorului. Stagnarea economică în cea mai mare parte a anilor Nouăzeci a făcut ca cererea de electricitate să fie redusă, fapt ce s-a reflectat însă și în investiții necorespunzătoare și insuficiente lucrări de întreținere și reabilitare a unor instalații și rețele învechite. În condițiile actuale de accelerare a creșterii

economice, crește și presiunea asupra instalațiilor și serviciilor de electricitate, dar găsirea resurselor necesare pentru investiții se dovedește a fi o provocare majoră. Reforma sectorului energetic începută la sfârșitul anilor Nouăzeci a înregistrat progrese substanțiale. Cu toate acestea, mai sunt câteva probleme fundamentale ce vor trebui rezolvate înainte ca o piață funcțională să se poată forma, iar sectorul să poată opera în cadrul rețelelor mai largi, regionale și europene. Restructurarea va trebui dusă mai departe pentru crearea unei structuri care să încurajeze concurența. Paralel cu această restructurare ANRE va trebui să pună în aplicare un larg pachet de reglementări pentru un nou regim de tranzacționare, o piață angro a energiei electrice, cu OPCOM ca operator, pentru tot mai numeroasele companii private de producție și distribuție a electricității și alți furnizori de energie, și pentru numărul tot mai mare de consumatori de electricitate (consumatori eligibili care pot achiziționa energia electrică direct de pe piața angro). Aceste măsuri sunt cuprinse în Foia de parcurs a Guvernului pentru reforma sectorului energetic.

2. Obiective

Obiectivul de dezvoltare al proiectului este crearea unei piețe funcționale angro de energie electrică în scopul: (a) creării unui cadru comercial și de reglementare transparent și previzibil și a unei burse a energiei care să faciliteze tranzacționarea electricității pe piața internă, regională și apoi pe piețele europene competitive; și (b) creșterii eficienței și siguranței de transport pentru a putea furniza consumatorilor electricitate cu cele mai mici costuri. O piață funcțională angro a electricității face parte integrantă din strategia României de atragere și participare susținută a sectorului privat la modernizarea sectorului energetic, în special pentru reutilizarea instalațiilor de producție și distribuție a electricității, precum și pentru dezvoltarea unui sector energetic mai eficient și din ce în ce mai competitiv.

3. Rațiunile implicării Băncii

În cadrul programului de asistență pentru realizarea unui larg set de reforme structurale și sectoriale, Banca va continua să sprijine agenda de reformă a Guvernului în sectorul energetic. Succesul reformelor întreprinse de România în zone esențiale ale sectorului energetic (privatizare, investiții, creșterea eficienței și competitivitate) va depinde mult de capacitatea ANRE, OPCOM și Transelectrica de a crea și opera o piață competitivă a energiei electrice. Banca are o largă experiență la nivel global în ceea ce privește reformele din sectorul energetic, inclusiv crearea unei piețe a electricității. Această cunoaștere a sectorului atât în România, cât și pe plan mondial, va da Băncii posibilitatea unui sprijin unic acordat programului ambițios al României de creare a pieței de energie electrică.

4. Descriere

Proiectul crează o piață funcțională angro a energiei electrice. El asigură societății Transelectrica fondurile pentru investiții prioritare în sistemul său de transport, propunându-se în acest sens două substații de rețea, Fundeni și Gutinaș. Proiectul asigură ANRE (autoritatea de reglementare a sectorului), OPCOM (operatorul pieței electricității) și Transelectrica (operator al sistemului de transport) asistență tehnică pentru: (a) elaborarea și aplicarea unui cadru de reglementare pentru tranzacționarea electricității; (b)

proiectarea, testarea în condiții pilot și realizarea unei burse a electricității pe baza noului regim de tranzacționare a energiei electrice; și (c) sprijin instituțional pentru Transelectrica constând din proiectarea, testarea în regim pilot și aplicarea unui mecanism de echilibrare a cererii și ofertei în cadrul sistemului, împreună cu servicii de consultanță și instruire în domenii precum mediul, managementul financiar și interconectări/colaborare regională

5. Finanțare

	Total (milioane dolari SUA)
IMPRUMUTAT	30,41
BIRD	82,00
IDA	
EC: PHARE	1,19
Cost total proiect	113,60

6. Implementare

Agențiile executante sunt ANRE, OPCOM și Transelectrica. Obiectivul de dezvoltare al proiectului este ambițios și componenta de asistență tehnică a proiectului – complexă. Implementarea sa cu succes impune o atentă coordonare între ANRE, OPCOM și Transelectrica. Cu un personal competent și cu experiență în reglementarea sistemului energetic și operațiuni de piață și sistem, este de așteptat ca acestea să poată absorbi și utiliza cu eficacitate sprijinul furnizat în cadrul acestui proiect. Componenta investițională (cele două substații de rețea) este bine definită și relativ simplă, iar sistemul de achiziții (prin contract la cheie pentru fiecare) va facilita o implementare rapidă. Personalul Transelectrica are o bună experiență în transportul electricității și o oarecare experiență în achizițiile internaționale. Transelectrica este organizată în departamente funcționale (Planificare, Managementul proiectelor de investiții, Financiar, Gestiunea Activelor și Operațiuni). Activitatea departamentelor de proiecte de investiții și gestiune a activelor se desfășoară tot mai mult în echipe pe proiecte, fiecare echipă având un director de proiect, iar membrii echipei fiind subordonați directorului și departamentelor operaționale. Conform acestei concepții de funcționare, au fost numiți directorii de proiect și s-au format echipele pentru proiectele de reabilitare a celor două substații.

7. Durabilitate

Noul regim de tranzacționare a electricității preconizat reprezintă următorul pas logic în formarea pieței de energie electrică din România. OPCOM și Transelectrica operează în prezent un sistem în care piața a fost liberalizată (cu contracte bilaterale și o piață spot mai puțin avansată). În sens tehnic/operational, durabilitatea este considerată ca foarte probabilă. „Succesul” comercial al pieței de energie electrică (și sistemului cu unități separate) va cere și ca România să poată atrage investitori privați în sistemul de producere și distribuție a energiei electrice. Perspectivele privatizării în sectorul energetic și infrastructură nu mai sunt la fel de favorabile ca în urmă cu doar câțiva ani. După ce a crescut rapid până spre sfârșitul anilor Nouăzeci, interesul pe plan mondial pentru ofertele în domeniul energiei ale țărilor în curs de dezvoltare a scăzut semnificativ și s-ar putea să nu revină curând. Numărul potențialilor investitori a scăzut și cei rămași sunt tot

mai selectivi. Prin apropierea de Europa Occidentală și perspectivele aderării la UE, România se află într-o poziție favorabilă în această competiție. Cu condiția unor oferte de privatizare realiste și bine pregătite și a unei acțiuni hotărâte de rezolvare a problemelor sectorului precum reglementarea, stabilirea tarifelor și plata facturilor care ar submina atractivitatea ofertelor ei, România se poate aștepta la atragerea unor investiții rezonabile. În consecință, se consideră că preconizata durabilitate a pieței de energie electrică este și probabilă.

8. Invățăminte desprinse din operațiuni anterioare în țară/sector

Procesul tranziției în România nu a fost unul lin. Nici în sectorul energetic ritmul și progresele reformei nu au fost uniforme. Faptul acesta fost recunoscut și în loc de a încerca să realizeze reforma producerii și pieței de energie electrică printr-o singură acțiune masivă, Guvernul intenționează să treacă la restructurarea societății Termoelectrica și privatizarea la început a câtorva unități ale sale, urmată de acțiuni similare pentru Hidroelectrica, desfășurate în paralel cu reforma pieței de energie electrică. Experiența a influențat și modul de concepție al proiectului care, deși ambițios, se concentrează pe crearea pieței de electricitate. Experiența de care dispune Transelectrica în implementarea proiectelor a scos în evidență nevoia unor metode simplificate. Din acest motiv se prevede acordarea de contracte la cheie pentru cele două componente de investiție.

9. Aspecte de mediu (inclusiv orice consultare publică)

Proiectul nu comportă probleme de mediu deosebite. Actualele stații de rețea vor fi reabilitate fără a fi nevoie nici de achiziții de teren, nici de strămutări. Noile stații vor funcționa la standarde mai moderne de mediu, sănătate pentru angajați și siguranță. Impactul este minor și limitat la dezafectarea și evacuarea vechilor instalații și materialelor și la mici lucrări de construcții temporare legate de deplasarea oamenilor, materialelor și utilajelor. Planurile de management de mediu (EMP) ale societății Transelectrica acoperă acest impact. Politicile și procedurile de mediu din România prevăd necesitatea unei consultări publice ca o condiție pentru aprobarea proiectului. În plus, Banca condiționează evaluarea proiectului de prezentarea unui proiect de plan de management al mediului și consultarea publicului. Consultările publice pentru Fundeni au avut loc în ianuarie, iar pentru Iernut în februarie. EMP pentru Fundeni a fost aprobat de Bancă și transmis la InfoShop la jumătatea lui februarie, iar EMP pentru Iernut a fost aprobat și transmis la InfoShop la începutul lui martie.

10. Lista documentelor tehnice:

Studiile de fezabilitate și planurile de management al mediului pentru stațiile Fundeni și Iernut.

11. Persoană de contact

Task Manager
Kari J.Nyman
The World Bank
1818 H Street, NW
Washington D.C. 20433

Tel: 1-202- 4581469
Fax: 1-202- 6141584

12. Pentru informații asupra altor documente în legătură cu proiectul

The InfoShop
The World Bank
1818 H Street, NW
Washington, D.C. 20433
Tel: (202) 458-5454
Fax: (202) 522-1500
Internet: <http://www.worldbank.org/infoshop>

Notă: Acestea sunt informații asupra unui proiect în pregătire. S-ar putea ca unele componente să nu fie incluse în proiectul final.

Acest PID a fost procesat de InfoShop în săptămâna încheiată la 15 mai 2003.